

11 frågor och svar om fiberkabel

Allt fler villaägare investerar i fiberkabel. Hur går det till, är det värt pengarna – och vad ska du som kund se upp med? Här är allt du behöver veta. **Av** Markus Wilhelmson

Mamma arbetar hemifrån, pappa streamar tv-serien "Breaking bad" på Netflix, sonen spelar fotbollsspelet Fifa 16 online och dottern pratar på Skype med kompiserna i Thailand.

I dag är antalet uppkopplade enheter i Norden fler än antalet människor. Det har bland annat lett till att vi har fått lära oss ordet bandbreddsbråk – bandbredden i hemmet räcker nämligen inte till när våra vanor förändras.

För många blir lösningen att hoppa på erbjudanden om fiberkabel. Enligt Post- och telestyrelsen har nu drygt 400 000 av landets omkring två miljoner villor fiber. Antalet ökar med ungefär 100 000 om året.

Är fiber en investering som betalar sig eller har vi för bråttom att haka på trenden? Vi i Villa tog hjälp av två experter för att få svar.

1 VAD ÄR FIBERKABEL?

Själva nätet består av en glasfibertråd, skyddad av isolerande plast. Glaset i kabeln är så rent och klart att om man hade gjort ett fönster med glas av samma renhet skulle det kunna vara flera meter tjockt utan att man hade kunnat se glaset. I glaset överförs ljus på samma sätt som kopparledningarna överför elektricitet.

2 ÄR FIBER BARA EN FLUGA?

Ett argument som skeptikerna gärna använder är att utvecklingen går så snabbt att en ny teknik ändå snart kommer att ersätta fibern.

Slåss ni också om bandbredden hemma?
I så fall är det kanske dags att skaffa fiberkabel.

Mattias Grafström, vd för opartiska Telekområdgivarna, tillbakavisar det.

– Med tanke på de enorma investeringar som nu görs i fiber är det här en långsiktig infrastruktursatsning som närmast kan jämföras med när det gamla telefonnätet byggdes med koppartråd, säger han.

3 FÅR MAN TILLBAKA PENGARNA NÄR MAN SÄLJER?

Det förekommer vilda spekulationer om hur mycket husets värde ökar när man installerar fiberkabel. Tre till fyra gånger insatsen, påstår en operatör. Dubbelt, säger en annan.

Mattias Grafström tycker att det är fel sätt att tänka på:

– Jag tror att man snarare än värdeökning ska resonera kring en värdeminskning om

man inte installerar fiber, säger han.

– Husspekulanter kommer i allt högre grad att förutsätta att det finns. Om det inte gör det kommer man att lägga in kostnaden för att gräva för fiber i kalkylen, ungefär som att badrummet behöver renoveras. Det kommer sannolikt att påverka priset vid försäljningen.

Det är värt att tillägga att indragen fiber anses vara en förbättringsåtgärd. Vid en försäljning får man göra avdrag för 22 procent av investeringskostnaden.

4 VAD SKA FIBER KOSTA?

Snittpriset för att installera fiber är, enligt Post- och telestyrelsen, 18 000 kronor men varierar mycket.

Generellt kan man säga att i de fall när installationskostnaden är betydligt lägre än så,

JOHNÉR

"Det är grävningen som kostar, inte tekniken"

vägs det ofta upp av en fast månadskostnad och en bindning till en speciell operatör.

– Jag tycker det är viktigt att man tittar på helhetslösningen och inte låser fast sig vid en tjänsteleverantör. Om det visar sig att man har en fast avgift på 300 kronor i 60 månader och inte får välja det utbud som passar en själv känns kanske inte den låga installationsavgiften lika bra, säger **Linda Hernström**, ansvarig för affärsområdet Fiber till villa hos Telia.

Mattias Grafström pekar på vikten av att kolla vilka alternativ som finns.

– Kolla med kommunen om flera leverantörer har sökt marktillstånd. Då kan man jämföra priset, om det finns något avtal som binder en och vad som ingår, säger han.

5 KAN MAN PRESSA PRISET?

Om du har möjlighet att gräva själv och leverantören tillåter det kan det gå att få ner priset.

6 VILKA FALLGROPAR FINNS?

Först och främst: Kolla om priset du har fått inkluderar ROT-avdrag. En del nätbolag har anklagats för att vilseleda i sin marknadsföring genom att påstå att man kan få ROT-avdrag för hela installationskostnaden.

Det stämmer inte. Enligt Skatteverket får man göra ROT-avdrag för grävjobbet på sin tomt och för arbetet med att borra igenom väggen. Fråga under det projekteringsmöte som leverantören är skyldig att hålla hur stor del av den totala summan som utgörs av grävning (innanför tomtgräns) och borring.

Viktigt är också att se till att det i avtalet med leverantören skriftligt framgår att du har rätt att dra dig ur och inte behöver betala förrän arbetet har slutförts.

Det finns exempel på personer som har flyttat innan grävningen har påbörjats. När de därför vill avbeställa tjänsten har de fått betala en straffavgift på 10 000–15 000 kronor.

– Enligt rådande praxis kan man få betala en mindre schablonkostnad i sådana fall och den kostnaden ska framgå av avtalet, säger Mattias Grafström.

Ett annat scenario: Leverantören kan gå i konkurs. Om du redan har betalat och arbetet inte har påbörjats förlorar du dina pengar. I avtalet ska det tydligt framgå att du inte betalar några pengar förrän arbetet är slutfört.

7 HUR FUNKAR DET I GLESBYGD?

Bor du i tätbebyggt område är du naturligtvis mer attraktiv för fiberleverantörer. Grävkostnaden blir lägre och inkomsterna större för leverantören.

Bor du i glesbygd finns andra lösningar.

– Man kan samla sina grannar i ett byalag och söka bidragsmedel från Jordbruksverket. Kostnaden brukar då bli ungefär densamma som om man bor i tätbebyggt område, säger Linda Hernström på Telia.

8 BLIR DET BILLIGARE ELLER DYRARE ATT ANSLUTA SIG SENARE?

Leverantörerna lockar vanligen med kampanjpris. Om man inte ansluter sig i en första omgång blir priset högre. Men nya produkter brukar ju sjunka i pris och värde efter en tid. Borde det inte bli så med fiberkabel också?

– Det stämmer att teknik nästan alltid blir billigare efter ett tag, men här är det inte tekniken som är den stora kostnaden utan grävningen. Om enskilda kunder väljer att ansluta sig senare talar det mesta för att kostnaden blir högre, säger Mattias Grafström.

9 RÄCKER DET INTE MED MOBILT BREDBAND ELLER ADSL?

Beroende på hur många man är i hushållet och vilka vanor man har kan det gott räcka med mobilt bredband eller ADSL. I dag. Men hur ser behovet av bandbredd ut i morgon?

– Jag tycker att man ska reflektera över hur snabb utvecklingen har varit de senaste fem åren, exempelvis hur vi tittar på tv, säger Linda Hernström.

– Sannolikt kommer utvecklingen att gå ännu snabbare framöver. Därför är det inte behovet i dag man i första hand ska titta på, utan behovet i morgon.

Hon nämner också utvecklingen på sjukvårdsområdet. Med hjälp av sensorer kan äldre påminnas om att ta sin medicin eller ha kontakt med sjukhus via skärm. Fiberkabel kan göra det möjligt för äldre att bo kvar längre hemma i sin villa, menar Linda Hernström.

10 VILKA ÄR FÖRDELARNA MED FIBER?

En fördel är hastigheten. Ett exempel: Om du laddar ner filmen "Hunger games" (1,5GB) med ADSL tar det 27 minuter. Om du gör samma sak med fiber tar det bara två minuter. Med fiber kan du komma upp i hastigheter omkring 40 gigabit per sekund, även om ingen köper så höga hastigheter i dag.

En annan fördel är att fiber är stabilt och fritt från störningar. Med fiber påverkas inte uppkopplingen av åskväder, stormar, avstånd eller att många använder uppkopplingen samtidigt. Tekniken kan också relativt enkelt uppgraderas centralt. För att ytterligare bygga ut eller öka hastigheten behöver du alltså inte gräva upp tomten igen.

11 FINNS DET INGA NACKDELAR?

Nackdelarna med fiber är i huvudsak tre:

- ✓ Den höga anslutningskostnaden.
- ✓ Ingreppet på tomten (grävningen).
- ✓ Du kan inte ta med dig uppkopplingen. Fibern ligger nedgrävd i marken och kan utnyttjas i villan, men alltså inte i bilen eller i sommarstugan. ☹️